

اولین همایش ملی معماری، مرمت، شهرسازی و محیط زیست پایدار ۲۸- شهریور ۱۳۹۲

راهکارهای توسعه گردشگری با تاکید بر معماری و شهرسازی بومی

لیلا هوشیار حسن باروق^۱

کارشناس ارشد معماری

مدرس دانشگاه فنی و حرفه ای فاطمه اردبیل

چکیده:

اقتصاد گردشگری در حال حاضر در حال تبدیل شدن به یکی از ارکان اصلی اقتصاد جهانی است. افزون بر این بسیاری از برنامه ریزان و سیاست گذاران توسعه نیز از صنعت گردشگری به عنوان رکن اصلی توسعه پایدار یاد می کنند که می تواند با برنامه ریزی اصولی و مناسب و شناسایی فرصتها و محدودیت های گردشگری، نقش مؤثری در توسعه مناطق شهری و در نتیجه توسعه ملی و تنوع بخشی به اقتصاد ملی بر عهده داشته باشد.

شاید به ندرت بتوان هنری یافت که به اندازه معماری با زندگی مردم پیوند داشته باشد. معماری، خود برای برطرف نمودن بسیاری از نیازهای بش بوجود آمده است اما، از دیدگاه گردشگری، معماری دو نقش اصلی را داراست که عبارتند از لازمه و جاذبه. لازمه در حوزه زیر ساختهای صنعت گردشگری قرار می گیرد در حالیکه جاذبه، جزئی از جاذبه های فرهنگی است که در آن دسته بندی های متفاوتی به منظور جاذبه های معماری در نظر گرفته شده است. این تحقیق با هدف بررسی ارتباط بنیادی دو صنعت عظیم گردشگری و معماری در بستر جغرافیایی ایران با روش کتابخانه ای انجام گرفت. و پس از بررسی این ارتباط، راهکارهایی برای توسعه صنعت گردشگری ارائه شده است.

کلید واژه ها: گردشگری، معماری، شهرسازی، بومی، توسعه.

1- Leila_hooshyar@yahoo.com ,

۱- مقدمه:

اهمیت جهانگردی در جهان امروز بر همه آشکار است. در دنیای امروز، پیچیدگی زندگی اجتماعی بشر از یک سو، و امتیازها و سودمندی جهانگردی و درآمدی که نصیب جامعه می کند از سوی دیگر، بیش از پیش او را به بررسی علمی مسائل مرتبط با جهانگردی رهنمون می سازد. طی چند دهه اخیر، ما شاهد رشد چشمگیر گردشگری بوده ایم، و سفرهای بین المللی، کشوری و منطقه ای برای گذران تعطیلات بسیار مرسوم بوده است (شمس و امینی، ۱۳۸۸: ۸۲).

شاید به همین دلیل است که لوئیس ترنر^۱ گردشگری را امید بخش ترین و پیچیده ترین صنعتی می داند که جهان سوم با آن روبه روست و معتقد است گردشگری بیشترین قابلیت را برای جانشینی دیگر صنایع درآمدزا دارد (محرابی و همکاران، ۱۳۹۱: ۲).

در کشور ما صنعت گردشگری از ظرفیت های بسیار بالایی برای رشد و توسعه برخوردار است. ایران با داشتن جاذبه های باستانی، تاریخی، طبیعی و آب و هوای متنوع و من نظیر، موقعیت استراتژیک، تنوع قومی، زبانی، دینی و مذهبی خود، با فراهم آمدن بسترهای اقتصادی و مدیریتی مناسب، می تواند تبدیل به یکی از قطب های مهم گردشگری دنیا شود.

معماری و فرهنگ غنی ایرانی نیز از جمله سرمایه های ارزشمندی است که در صورت مطالعه، شناخت و معرفی جنبه های مختلف آن، می تواند تبدیل به یکی از مؤثرترین عامل های گسترش گردشگری در کشور ما شود. فرهنگ ایرانی ریشه در دوره های پیش از تاریخ دارد. فرهنگ ایرانی را می توان به منشور زیبایی تشبیه کرد که هر وجه آن جلوه ای از عوامل سازنده آن را باز می تاباند: افسانه هاو اسطوره های پیشاتاریخی ایران، فرهنگ ایران باستان، تاثیر فرهنگ های غنی ای چون فرهنگ تمدن های کهن میان رودان و مصر، تاثیر آمیختگی های قومی و زبانی که از آغاز ویژگی سرزمین ایران بوده است، تاثیر فرهنگ ژرف اسلامی و گونه خاص ایرانی آن ... جلوه های مختلف فرهنگ ایرانی را در همه شئون زندگی مردم این مرز و بوم -از معماری و شهرسازی گرفته تا ادبیات و اسطوره ها و فرهنگ عامه- می توان مشاهده کرد (شمس و امینی، ۱۳۸۸: ۸۲).